

UNETO-VNI wordt
Techniek Nederland
én legt meteen lat
voor leden hoger

3

Nu mogelijk:
Geberit Pluvia
berekenen in BIM-
software

7

Alleen gebrek aan
capaciteit kan grote
toekomst warmte-
pomp frustreren

8

Geberit Mapress
CuNiFe ideaal voor
offshore

9

CBS: 'Er is weinig bekend over energieprestatie warmtepomp'

In 2017 80.000 lucht-warmtepompen geïnstalleerd

ENERGIE

Over de gemiddelde energieprestatie van warmtepompen in de praktijk in Nederland is weinig bekend. Cijfers over de besparing op fossiele energie en de vermeden emissie van CO₂ zijn dus erg onzeker. De cijfers die het CBS presenteert, gaan uit van een Europees Richtsnoer, maar dat is het enige getal dat voorhanden is.

Dit laat het CBS weten bij de presentatie van gegevens over het aantal warmtepompen - die warmte gebruiken van de buitenlucht - dat in Nederland in 2017 (het laatst bekende cijfer) is geïnstalleerd. Dat zijn er 80.000, 10.000 meer dan een jaar eerder. Gezien de toegenomen populariteit van de warmtepomp is het aannemelijk dat dit aantal vorig jaar weer is overschreden.

BUITENLUCHT

Buitenluchtwarmte is goed voor ruim 2 procent van het eindverbruik van hernieuwbare energie in 2017. Eind 2017 waren in Nederland in totaal 394.000 warmtepompen opgesteld die gebruikmaken van buitenlucht en 55.000 die gebruikmaken van bodemwarmte.

WATER

De meeste warmtepompen die warmte uit de buitenlucht benutten zijn gekoppeld aan luchtverwarmingssystemen, vaak geïntegreerd in koelsystemen (airco's). Steeds vaker worden warmtepompen met buitenlucht echter gekoppeld aan verwarmingssystemen op basis van water, vooral in woningen.

MINDER AARDGAS

Door gebruik te maken van buitenluchtwarmte hoeft er minder aardgas verstoekt te worden voor verwarming van binnenruimten. Daar staat tegenover dat de warmtepompen ook elektriciteit verbruiken die (grotendeels) is opgewekt met fossiele brandstoffen.

Per saldo leiden warmtepompen op buitenlucht tot een besparing op het verbruik van fossiele energie van 900 terajoule (1 terajoule is gelijk aan 1*10¹⁵ joule). Dit is 30 procent meer dan in 2016 en twee keer zoveel als in 2015.

'Waterdicht vertrouwen in doucheafvoeren'

"Waterdicht vertrouwen in doucheafvoeren." Dit was het thema van een door Geberit georganiseerd seminar over het waterdicht afleveren van een douchevloer. Rond 40 tegelzetters, installateurs en toonzaaladviseurs waren bij het seminar aanwezig in het Geberit Trainingscentrum in Nieuwegein. Er was veel meer belangstelling, hetgeen reden is om het seminar op 17 januari 2019 nogmaals te houden. Op pagina 6 staat een uitgebreid verslag.

Foto: Remus Aussen

Vacature? Denk eens aan een 50-plusser

WERKGELEGENHEID

50-plussers zijn niet aan het einde van hun latijn en voor de installatiesector zijn 50-plussers soms welkomme nieuwe krachten. Zo heeft Talent4Service via het platform 'Weer aan het Werk' vorig jaar 84 werkzoekende 50-plussers naar een baan in de techniek begeleid. Het zijn er nog niet veel, maar er zit groei in. Deze maand is een landelijke campagne gestart om meer mensen in deze doelgroep aan een nieuwe loopbaan in de techniek te helpen. Er worden werkgevers gezocht die zich willen aansluiten bij dit platform.

Iedereen weet langzamerhand dat het moeilijk is en vooralsnog blijft om aan voldoende mensen op de

werkvloer te komen. Er zijn meer arbeidskrachten nodig in uitvoerende technische functies dan dat er mensen beschikbaar zijn. Maar toch lopen vele bedrijven met een wijde boog om 50-plussers heen, terwijl deze groep juist extra gemotiveerd is om aan de slag te gaan (in het geval van werkloosheid) of nog een laatste keer een carrièreswitch willen maken. Bovendien gaan ze over het algemeen nog steeds een behoorlijke tijd mee.

OMSCHOLINGSTRAJECT

Het platform Weer aan het Werk richt zich op werkzoekenden met, maar ook zonder uitkering uit deze doelgroep en biedt hen een omscholingstraject aan zodat zij aan de slag kunnen in een technisch beroep. En met succes, want vorig jaar zijn 84 50-plussers aan een

baan in de techniek geholpen. Kandidaten gaan aan de slag bij een van de 26 werkgevers die zijn aangesloten bij 'Weer aan het Werk'. Dit aantal groeit en daardoor ontstaan er steeds meer kansen voor 50-plussers om aan de slag te gaan in een technische functie.

Gezocht: nieuw woord voor begrip duurzaam?

DUURZAAM

Duurzaam is een containerbegrip en is onlangs uitgeroepen tot het op vier na irritantste woord in de Nederlandse taal. Barbara Duursma van Rabobank Research (en bekend van 'De Wereld Draait Door') doet daarom een oproep voor een nieuwe naam.

Volgens het juryrapport wordt duurzaamheid te pas en te onpas gebruikt en is het daarom een 'hol, betekenisloos containerbegrip' geworden. Duursma snapt dat goed.

BREED BEGRIP

"Dat krijg je met woorden die te veel betekenissen hebben. Vaak betekent duurzaamheid 'milieuvriendelijk', wat ook nogal een breed begrip is. Een specifiekere invulling is 'zuinig' in de zin van 'zo min mogelijk grondstoffen verbruikend'."

"Maar duurzaamheid betekent ook 'stabieleit, zoals in een duurzame vriendschap. Weer een andere betekenis is 'lang meegaan', dus langdurig van waarde zijn, bestand zijn tegen slijtage of berderf."

IRRITATIE

Volgens Duursma is er nog iets anders fout aan het woord en dat is dat het begint met duur. "De eerste associatie is 'dat kost geld'. Om onze economie klimaatneutraal te maken is aanvankelijk inderdaad veel geld nodig, al geldt natuurlijk wel dat daar later baten tegenover staan."

FLES WIJN

En dus is het tijd voor een nieuw woord, zo vindt Barbara Duursma. Suggesties kunnen worden gemaild naar RaboResearch@rabobank.nl. Voor de beste inzending is er een goede fles wijn.

GEBERIT MAPRESS FITTINGEN

EEN MILJARD KEER BEWEZEN

KNOW HOW INSTALLED

www.geberit.nl/mapress

GEBERIT

WIN EEN **BUSREIS** NAAR EEN **KERSTPARADIJS** *DE HELE MAAND* *NOVEMBER*

- Koop voor tenminste €2.500,- aan Grundfos producten
- Stuur uw factuur naar marketing-nl@grundfos.com
- Maak de hele maand november kans op een busreis naar een kerstmarkt in Düsseldorf voor 50 personen.
- De actie loopt tot 30 november. Inzendingen die na deze datum worden ontvangen hebben geen kans meer op het winnen van de kaartjes.

Op 15 januari worden de bordjes verhangen, ook aan de muur bij veel installatiebedrijven.

UNETO-VNI legt de lat voor leden veel hoger

Nieuwe naam én nieuwe kwaliteitseisen in 2019

KWALITEIT

UNETO-VNI wordt 15 januari niet alleen omgedoopt in 'Techniek Nederland', maar de lat voor leden wordt in het nieuwe jaar ook hoger gelegd met nieuwe toelatingscriteria. Naast kwaliteitsregelingen zullen ook bedrijfsvoeringsaspecten van toepassing zijn op het nieuwe beleid.

Aanleiding voor het nieuwe beleid is een rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid over de gevaren van koolmonoxide bij cv-ketels, waarbij de

installatiesector onder een vergrootglas kwam. En, zo schrijft de brancheorganisatie, "Hoewel UNETO-VNI al jaren staat voor kwalitatief installatiewerk en onze leden aan specifieke eisen moeten voldoen, bleek dat niet voor iedereen overtuigend." Met andere woorden: er zat kaf onder het koren en dat moet per 1 januari worden gescheiden.

VAKTECHNISCHE KWALITEIT

Het eerste nieuwe criterium is vaktechnische kwaliteit. Tot nu toe konden bedrijven lid worden van UNETO-VNI als één van de medewerkers in het bezit was

van een geschikt vakdiploma (minimaal niveau 4). Vanaf 1 januari 2019 moeten leden echter aantonen dat zij beschikken over een kwaliteitsregeling voor het specialisme waarin ze hoofdzakelijk actief zijn.

Het tweede criterium betreft de bedrijfsvoering. Het gaat hier om een uitbreiding van de gedragscode voor leden die de particuliere markt bedienen met twee eisen, te weten het invoeren van een consumentenbeoordeling en het werken met een klachtenprocedure. Ook is de eis voor de dekking van de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering verhoogd.

Colofon

InstallatieNieuws is een uitgave van Geberit BV.

Productie:
Enter Communicatie BV
Van Houten Industriepark 1
1381 MZ Weesp
Tel.: (0294) 20 30 45

Redactie: Hans Peijs
www.entercommunicatie.nl

Wilt u via e-mail op de hoogte blijven van het nieuws in de installatiebranche, meldt u zich dan aan voor een abonnement op www.installatienieuws.com.

© Copyright
Op de teksten, foto's en het ontwerp van het InstallatieNieuws rust copyright. Niets mag op welke wijze dan ook worden overgenomen, vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder toestemming van de uitgever.

RECYCLED
Papier gemaakt van gerecycled materiaal
FSC® C008011

Duidelijkheid over installatie ventilatiesystemen

VENTILATIE

Er heerst nog veel onduidelijkheid over de toepassing van de Europese verordeningen EU 1253/2014 en EU 1254/2014. ISSO komt daarom met een handleiding die duidelijkheid verschaft. De afzenders zijn UNETO-VNI en VLA (Vereniging leveranciers van luchttechnische apparaten) en het Opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het Technisch InstallatieBedrijf (OTIB).

Verordening EU 1253/2014 schrijft voor hoe het ecologisch ontwerp

eruit moet zien. Verordening EU 1254/2014 gaat in op de vermelding van het energiegebruik van woningventilatie-eenheden op etiketten en in de productinformatie. Sinds 1 januari 2016 mogen in heel Europa alleen nog ventilatieproducten in gebruik worden genomen die voldoen aan de vereisten van deze verordeningen.

VEEL VRAGEN

In de praktijk blijkt het niet eenvoudig om de verordeningen te interpreteren. UNETO-VNI en VLA kregen er veel vragen over. Van daar deze handleiding.

Er zijn twee nieuwe verordeningen voor ventilatiesystemen.

■ GEBERIT

Transformeert u mee?

Door Andy van Oijen
Trainingsmaganer Geberit

Daken zullen de komende jaren een enorme transformatie ondergaan. Een deel is zichtbaar, zoals groendaken en daken met zonnepanelen. Maar ook onderhuids verandert er veel. De isolatie-eisen worden steeds verder aangescherpt en dikke isolatiepakketten moeten ervoor zorgen dat het warmteverlies van gebouwen tot een minimum beperkt blijft.

Rotterdam en Amsterdam zijn de koplopers als het gaat om groene en blauwe daken. Beide grote steden stimuleren actief het veelzijdig gebruik van het dak. Met name de combinatie van een groen- met een blauwdak juichen de gemeenten toe. Daar hebben zij goede argumenten voor. Door groendaken wordt de natuur weer naar de stad gehaald, gebouwen blijven koeler in de zomer én zonnepanelen die geplaatst zijn op een groendak leveren (daardoor) meer elektriciteit op. Maar er is nog een belangrijke reden: groene en blauwe daken voorkomen wateroverlast. Met name na hevige regenval is wateroverlast steeds vaker een groot probleem in de steden en het is mede de reden dat twee jaar geleden de eis voor het waterbergend vermogen verhoogd is van 15 liter naar 25 liter per vierkante meter. Door water te bufferen wordt overbelasting van het rioleringsstelsel voorkomen.

Een van de oplossingen voor de verhoogde eis voor het waterbergend vermogen is het aanleggen van een groendak. Een groendak absorbeert veel water en heeft een vertragende werking ten aanzien van de benodigde hemelwaterafvoer bij kortstondige heftige regenbuien. Ander voordeel van een groendak is dat over het geheel genomen de helft van al het regenwater verdampt, en hoeft dus niet in het (hemelwater)riool afgevoerd te worden. Een andere oplossing is een blauw dak waarbij middels een speciaal krattensysteem onder de vegetatielaag het regenwater wordt gebufferd. Bij een blauwdak is de opvangcapaciteit in de regel zo groot dat regenwater niet (of alleen op een gecontroleerde manier) wordt afgevoerd.

Zowel door het aanleggen van groene en blauwe daken, alsook het gebruik van steeds dikkere isolatie bij reguliere daken als gevolg van strengere energie-eisen, wordt een dakconstructie veel dikker. Daarop anticiperend zijn de Geberit Pluvia afvoertrechters aangepast en voorzien van een extra lang Geberit PE aansluitstuk, wat de aansluiting vergemakkelijkt. Voor begaanbare groendaken, beloopbare daken en parkeerdaken heeft Geberit Pluvia een in hoogte aan te passen uitbreidingsset waarmee Geberit Pluvia moeiteloos in een groen- of blauwdak is toe te passen.

Kortom: ook op het dak kunt u gebruikmaken van slimme oplossingen die u werk besparen én bijdragen aan een duurzamer omgeving.

**KNOW
HOW
INSTALLED**

Wilt u meer weten over hemelwaterafvoer, kom dan naar de cursus Afvoertechiek Hemelwater op 29 november. Hierin wordt onder andere de regelgeving behandeld, maar er wordt ook een demonstratie gegeven van de speciale afvoertoren met transparante leidingen. Hiermee wordt het verschil tussen traditioneel en een Geberit Pluviasysteem duidelijk.

Wilt u meer praktische informatie omtrent het installeren van PE leidingsystemen zelf, volg dan de praktijkcursus Montagetechniek PE op 20 november. Deelname is gratis en aanmelden kan via www.geberit.nl/cursussen.

Interessante en vooral kleurige najaarsactie Zehnder

Kleurtoeslag wordt niet doorberekend

De Zehnder Metropolitan.

■ NAJAARSACTIE

Het najaar is altijd het moment van acties. Komend najaar is onder andere het ideale moment om uw Zehnder verwarming omzet een boost te geven. Van 1 oktober tot en met 31 december 2018 geldt namelijk de Zehnder kleuractie.

Of nu wordt gekozen voor de all-round Subway, de eigennijge

Metropolitan, de robuuste Quaro of de elegante Vitalo: op al deze vier Zehnder verwarmingstoppers geldt dat in de actieperiode de 20 procent kleurtoeslag niet wordt doorberekend. Hiermee wordt het personaliseren en upgraden van de badkamer wel heel aantrekkelijk.

■ RUIM KLEURENPALET

Geen 50 tinten grijs, maar wel keuze uit 50 aansprekende kleuren

van de Zehnder kleurenkaart. Van een ingetogen pasteltint tot uitbundig rood of trendy zwart. De afwerkingen Inox en Chrome zijn van de kleurenactie uitgesloten. De radiatoren dienen aangekocht te zijn in de periode 1 oktober 2018 t/m 31 december 2018. Projecten zijn van deze kleurenactie uitgesloten. Bestelde radiatoren kunnen niet retour worden gezonden. Meer informatie op www.zehnder.nl.

Grundfos en Ovivo: top duo!

■ PARTNERS

Ovivo en Grundfos zijn twee wereldmerken die al meer dan dertig jaar een ijzersterk duo vormen. Het is een zeer bewuste keus, legt projectmanager John van Wieringen uit.

Ovivo (onderdeel van de GLV-Groep) is een wereldwijd opererende onderneming die de focus heeft op watertechnologie. De slogan waarvan Ovivo zich bedient is 'Bringing water to life'. De waterinstallaties van Ovivo worden onder andere gebruikt voor de productie van demiwater, ultrapuur water, water for injection (WFI) en purified water (PW). Afnemers gebruiken deze behandelde soorten water voor

wetenschappelijk en technologisch onderzoek, alsook in de farmacie, ziekenhuizen, elektronica, semiconductors, (petro) chemie en voedings- en drankenindustrie.

Lat ligt hoog

En in het geval er een pomp moet worden gebruikt, is dat vaak een pomp van Grundfos. Onlangs bezocht PompNL de constructiehal van Ovivo en in de reportage legt Van Wieringen uit waarom de band zo hecht is. "We doen dat vanwege de kwaliteit en dan vooral vanwege het feit dat onze afnemers veeleisend zijn. Wij werken bijvoorbeeld voor ziekenhuizen, wetenschappelijke instituten en hightechbedrijven en daar ligt de lat hoog."

John Bergmans, Key Accountmanager bij Grundfos (links) en John van Wieringen, projectmanager bij Ovivo, zijn trots op de samenwerking.

Pro

**Sphinx Rimfree® closets zonder spoelrand.
Voor de allerhoogste hygiënische eisen.**

Met de Sphinx Rimfree® closets zonder spoelrand zet Sphinx de nieuwe standaard op het gebied van hygiëne en onderhoudsgemak. Want de unieke spoeltechniek zorgt zelfs bij kleine hoeveelheden spoelwater voor onberispelijke spoelresultaten.

Kijk voor het meest actuele Sphinx Rimfree®-assortiment op sphinx.nl

'Een presentator moet in het gemiddelde vallen. Ik val wel in dat midden'

Art Rooijakkers: van bang jochie naar gevierde ster

■ PORTRET

Je ziet het er wel aan af dat Art Rooijakkers (van 29 augustus 1976) geen braniemannetje is. Bescheidenheid siert hem. Maar toch, dat Art vroeger als laatste werd gekozen bij het voetbal, daar kun je je nauwelijks iets bij voorstellen. Want Art heeft zich best aardig ontwikkeld.

In Art Rooijakkers huizen eigenlijk twee Art Rooijakkers. Ten eerste wil hij in alles de eerste zijn.

niet goed in de groep lag. Ook weer tegen Jan Magazine zei hij: "Ik was het jongetje dat als laatste werd gekozen bij een potje voetbal. Ik had een hopeloos gebrek aan talent. Door een combinatie van factoren en toevalligheden lag ik niet zo goed in de groep. Ik was een bang jongetje. Ik zat op de Dommeldal, een keurige, katholieke school. Daar tegenover zat een openbare school, met de hippies van Geldrop, zeg maar. Een van die gasten had het op mij voorzien. Hij deed aan karate en wilde

waar hij soepeltjes door het vwo liep. Hij was bang dat de verhalen die de ronde deden - dat brugpieters de vijver in werden gegooid - waar waren, maar gelukkig voor hem viel dat mee. Hij werd ook minder bang, niet in de laatste plaats ook omdat in zijn hoofd een knop was omgegaan: hij wilde opnieuw beginnen en liet zich niet meer piepelen. Maar anders was hij wel. "Op school liep iedereen met All Stars en Levi's 501. Ik droeg afwijkende kleding van Mac & Maggie, met strepen en

KRAAMKAMER

Na zijn studie begon hij als jongste verslaggever bij de actualiteitenrubriek 'NOVA' (in 1999), werkte daarna bij de kraamkamer van jong tv-talent bij de Amsterdamse lokale zender AT5 (in 2001 ontving hij het 'Gouden Tapeje', een aanmoedigingsprijs voor jonge journalisten) en na een tussenjaar in Spanje ging hij aan de slag als redactielid van 'Expeditie Robinson'. En daarna kwam eigenlijk de ene na de andere leuke klus voorbij:

was op zoek naar nieuwe energie", zei hij tegen het Eindhovens Dagblad (ED). "Ik heb zeven seizoenen Wie is de Mol? gepresenteerd. Dan dreig je in herhaling te vallen. Mijn vriendin vroeg: hoe vaak wil je nog met gefronste wenkbrauw 'Wie is de Mol...' zeggen? Toen wist ik dat het tijd was voor een overstap."

ENTHOUSIAST

Het eerste gesprek met toenmalige directeur Erland Galjaard voelde meteen goed. "Hij zag het

'Maandenlang ben ik omgelopen naar school, doodsbang. Daar zei ik niets over thuis'

Foto: Peter Smulders

Hij was het mannetje dat, als hij zag dat hij ging verkiezen bij een spelletje, 'per ongeluk' het bord van tafel kieperde. Ander voorbeeld: in de zesde klas van de lagere school van de basisschool hield de meester een stand bij van de leerlingen die het vaakst een hoog cijfer hadden gehaald. De winnaar mocht aan het einde van het schooljaar bij de meester gourmetten. Aan het begin van het jaar stond voor Art vast dat hij zou aanschuiven en dat gebeurde dus ook, vertelde hij tegen Jan Magazine. "Als ik een spelletje stratego met mijn zusje speelde, moest ze altijd wel een keer plassen of zo. Kon ik snel de poppetjes verzetten en de vlag ergens anders neerzetten."

ALS LAATSTE GEKOZEN

Maar er is ook die andere Art, de Art die kon sporten en het deed het strebertje in hem pijn dat hij

mij altijd grijpen. Maandenlang ben ik omgelopen naar school, doodsbang. Daar zei ik niets over thuis. Ik had een tweede gezicht,

'IK WERD ALTIJD ALS LAATSTE GEKOZEN'

een masker. Om toch ... een zekere waardigheid te houden."

DOORSNEE GEZIN

Zo bezien is het een groot wonder dat Art tegenwoordig volle zalen trekt. Hij groeide op in Geldrop, in een doorsnee gezin met twee ouders met allebei een goede baan, die gewoon nog bij elkaar waren, een zus en een hond. Na zijn basisschool ging hij naar het Augustinianum in Eindhoven,

drukke patronen, broeken met wijde pijpen en truien met capuchons."

DE NIEUWE ART

De nieuwe Art was geboren. Eentje met een zekere leg, maar in elk geval ook eentje die zijn eigen weg zou gaan. Hij startte na zijn vwo een studie bedrijfskunde. Die brak hij voortijdig af en dat noemde hij bij Esmir.nl een van zijn belangrijkste beslissingen tot nu toe. "Ik heb het twee maanden volgehouden. Het was niets voor mij."

NIEUWSGIERIGHEID

Het werd een compleet andere route, want hij schreef zich in bij de Academie voor de Journalistiek: ook al zo'n bewijs dat de nieuwe Art er was. Zijn verklaring voor die opvallende move is: "Omdat ik zo mijn nieuwsgierigheid naar mens en maatschappij kon bevredigen."

2005-2008 presentator 'Peking Express', 2009 presentator 'De zomer draait door', 2011 'Fort Boyard', 2013-2017 presentator

'IK WAS OP ZOEK NAAR NIEUWE ENERGIE'

'Pride Amsterdam', 2016-2017 presentator 'Gouden Televizier-Ring Gala' en, zijn finest hours tot nu toe: 2012-2018: presentator 'Wie is de Mol?' Met zo'n palmares bij de publieke omroep denk je: niks meer aan doen, kostje gekocht. Maar zo zit Art en zo zit de omroepwereld niet in elkaar.

Aan Rooijakkers werd namelijk getrokken door RTL en afgelopen zomer maakte hij de overstap. "Ik

met mij zitten, zei hij, en was heel enthousiast over nieuwe programma's die we konden maken. Bij RTL is de mentaliteit: ja, dat gaan we doen. Dat is, helaas, anders bij de NPO. Ik draag de publieke omroep een warm hart toe, maar de sfeer is er behoudender."

RUST IN DE TENT

En nu is er rust in de tent. Want eigenlijk gaat het allemaal wel lekker met Art, ook privé trouwens. Met zijn vriendin Andrea en zijn twee kindjes (een tweeling, sinds april 2017) woont hij sinds kort in een huis op de Wallen en hij is 'gearriveerd'. Maar zijn ambitie is nog niet gedoofd. Tegen Jan Magazine: "Weet je, een presentator moet in het grote gemiddelde vallen. Niet te knap, niet te lelijk. Niet te dik, niet te dun. Niet te volks, niet te elitair. Kijk naar Mies Bouwman, of Linda de Mol. Ik val wel in dat midden, geloof ik."

Geberit en NITA helpen met waterdicht maken douchevloer

Succesvol seminar wordt op 17 januari herhaald

■ WATERDICHT

Een waterdichte douchevloer is de grootste uitdaging van elke sanitairspecialist en tegelzetter. Zo bezien is het niet zo vreemd dat het door Geberit georganiseerde seminar 'Waterdicht vertrouwen in doucheafvoeren' (10 oktober) een groot succes werd. De positieve reacties en het hoge aantal inschrijvingen (er is al een wachtlijst) hebben ertoe geleid dat het seminar op 17 januari 2019 opnieuw zal plaatsvinden. U kunt zich hier nu al voor inschrijven. Onder aan dit bericht staan de gegevens.

Het op de juiste manier waterdicht maken van een douchevloer vergt kennis van verschillende waterdichtingssystemen en doucheafvoeren. Op woensdagmiddag 10 oktober organiseerde Geberit daarom in samenwerking met NITA (Nederlandse Innovatieve Tegelacademie) het seminar 'Waterdicht vertrouwen in doucheafvoeren'.

■ ONDERZOEK

Inloopdouches zijn mateloos populair. Er zijn duidelijk esthetische én praktische voordelen ten opzichte van een douchebak, maar er zijn ook aandachtspunten bij de installatie van een douchevloer. Geberit heeft in 2016 en 2017 onderzoek gedaan onder installateurs en tegelzetter in Nederland. Wat blijkt: deze doelgroep vindt het waterdicht maken van een douchevloer de grootste uitdaging bij de aanleg van een doucheruimte. Betegelde douchevloeren dienen jarenlang volledig waterdicht te zijn, maar hoe maak je een douchevloer gegarandeerd 100 procent waterdicht? Aanleiding voor Geberit om deze doelgroep bij te praten over dit onderwerp.

■ SUCCES

Met succes: rond de 40 tegelzetter, installateurs en toonzaaladviseurs waren bij het seminar aanwezig in het Geberit Trainingscentrum in Nieuwegein. Naast een theorie-deel in het cursuslokaal vond er ook een

Tijdens het seminar worden de oplossingen van Geberit getoond.

praktijkdeel plaats waarin verschillende toe te passen lijmsystemen en doucheafvoeren werden besproken. De dag werd geleid door NITA-leermeester Ton Borrenbergs en Robert Sikkenk van Geberit.

■ KENNIS

Sikkenk: "Ton heeft enerzijds zijn praktijkervaring als tegelzetter, anderzijds zijn kennis uit zijn werk in de Europese Technische Commissie en zijn expertise als schade-expert. Samen met de

technische kennis van (douche) afvoeren waarover Geberit beschikt, vullen beide partijen elkaar hierin perfect aan."

WATERDICHT MAKEN IS GROOT- STE UITDAGING

Borrenbergs vult aan: "We zijn ingegaan op de aard en het belang van de waterdichtingssysteem van de lijmfabrikanten (producten van Sopro, Eurocol, Bostik en Kiwits waren aanwezig). Er kon precies uitgelegd worden wat de overeenkomsten en verschillen van de lijmfabrikanten zijn en zo kan iedere vakman vervolgens zijn eigen keuze maken. De doucheafvoeren van Geberit bieden een perfecte aansluiting op de verschillende waterdichtingssysteem, wat tevens een van de redenen was voor deze unieke samenwerking."

■ INSCHRIJVEN KAN NU

Schrijf u nu gratis in voor het seminar op 17 januari 2019 via www.geberit.nl/waterdichtdouchevloer. Wees er snel bij, want er zijn al aanmeldingen binnen.

Goede producten zijn een voorwaarde voor een waterdichte douchevloer.

Bijzonder sanitair

Sanitair is er in veel soorten. Google voor de grap eens op zoektermen als 'bijzonder toilet' en je ziet wat er allemaal al verzonnen is aan bijzondere toiletten, urinoirs of anderszins. En ook de inrichting van het kleinste kamertje is voor velen een inspiratiebron. In InstallatieNieuws publiceren we de meest opmerkelijke.

Deze keer: loo with a view, VS.

Toiletten met een waanzinnig uitzicht zijn er wel meer in de wereld.

Vanuit hoge hotels bijvoorbeeld. Maar over het algemeen zijn dat toiletten in een binnenruimte, met doorgaans een glazen wand. Dat kan over dit toilet op de Sout Lookout Peak in het North Cascades National Park in de Amerikaanse staat Washington niet gezegd worden. Loo (een van de vele internationale woorden voor toilet, spreek uit: loe) with a view rijmt lekker en in dit geval wordt dit ook zeer waargemaakt, want vanaf dit toilet heb je een adembenemend uitzicht rondom je van dit fascinerende hooggebergte.

Slim Bekeken: Sphinx Acanto voor de particuliere badkamer en toiletruimte

■ SLIM BEKEKEN

De badkamerserie Sphinx Acanto laat persoonlijkheid spreken. Door de uitgebreide mix aan materialen, keuze in kleuren en het brede assortiment aan wastafels, badkamermeubels, spoelrandloze Rimfree® closets, bidets en baden is deze serie in zowel een kleine als in een grote badkamer probleemloos toe te passen. Door diverse slimme oplossingen is Sphinx Acanto bovendien snel en eenvoudig te installeren door één installateur.

De installateur wordt aangenaam verrast bij het installeren van Sphinx Acanto door een aantal slimme oplossingen. Dit begint al bij de verpakking. Door extra handgrepen zijn de dozen makkelijker op te pakken. En over gemak gesproken; de serie bevat een EFF1 montageset, waardoor zelfs wastafels groter dan 90 cm te monteren zijn door één installateur.

■ TIJDWINST

Tijdwinst wordt ook behaald door de flexibiliteit van de meubelelementen. Hierdoor zijn in de badkamerruimte minder bouwkundige

aanpassingen nodig. De wastafel en het meubel bij Sphinx Acanto worden los geleverd en gemonteerd. Dit biedt flexibiliteit in de montage en de wastafel en kraan zijn niet afhankelijk van het meubel.

De voordelen op een rij:

- Totaal aanbod binnen serie, dit zorgt voor gemak, overzicht en tijdsparing;
- Perfect toepasbaar in zowel een kleine- als grote badkamer en toiletruimte;
- Geoptimaliseerde verpakking; Wastafel montage mogelijk door één persoon door speciale montageset;
- Minder processtappen door template voor boring; Tijdswinst en gemak door flexibiliteit meubelelementen;
- Wastafel en meubel apart gemonteerd - mogelijkheid tot upgradering achteraf;
- Makkelijk en snel schoon te houden en te maken.

Geberit Pluvia berekenen in BIM-software

Arkey Systems, Lenting Techniek en Geberit werken lang aan nieuwe tool

BIM SOFTWARE

In BIM software Adomi (ontwikkeld door Arkey Systems) is het sinds kort mogelijk om volledig geïntegreerd een Geberit Pluvia hemelwaterafvoersysteem te ontwerpen én - en dit is een primeur - te berekenen. Voordelen voor de installateur zijn tijdsbesparing, flexibiliteit en clash-vrije verwerking in het model, waarbij vanuit Geberit waardevolle informatie wordt toegevoegd aan het BIM-model. Hier is jarenlang aan gewerkt door Geberit, Arkey Systems in Houten en installatiebedrijf Lenting Techniek BV in De Goorn, dat een belangrijke rol had als aanjager en tester van de software. Zij lichten hieronder toe waarom dit zo de moeite waard is.

In de vakmedia staan wisselende verhalen over de ontwikkeling van Bouw Informatie Modelleren (BIM). Waar de één laat weten dat BIM zich bijzonder goed ontwikkelt en niet meer te stuiten is, wil

John Bakker (Arkey Systems), Barry Schoutsen (Lenting), Piet Fiege (Geberit), Herk-Jan Lenting (Lenting) en Arie van Kranenburg (Arkey Systems) zijn blij met de nieuwe toevoeging.

'HET WAS EEN COMPLEXE UITDAGING'

een ander nog weleens meedelen dat het allemaal een beetje stokt en dat er best een tandje mag worden bijgeschakeld.

Arie van Kranenburg, directeur van Adomi softwareontwikkelaar Arkey Systems in Houten, zit duidelijk in het eerste kamp. "Als je de ontwikkeling van BIM vergelijkt met vijf jaar geleden, dan is de groei echt onstuimig geweest. Destijds werden amper projecten gebimd, terwijl ik denk dat het nu gaat om rond 50 procent. We hebben het dan wel vooral over de grotere projecten en seriematige woningontwikkelingen. Misschien is dat de reden dat installateurs denken dat het allemaal niet zo snel gaat. Bij één woning of bijvoorbeeld een eenvoudige verbouwing zul je niet snel zien dat er wordt gebimd."

BELANGRIJK

BIM-specialist Piet Fiege van Geberit legt uit waarom deze nieuwe ontwikkeling belangrijk is. "Momenteel is de feitelijke situatie met het Geberit Pluvia hemelwaterafvoersysteem zo dat het installatiebedrijf dat het systeem ontwerpt de ontwerpgegevens doorgeeft aan ons projectbureau (www.geberit.nl/projectbureau). Wij controleren of dit ontwerp voldoet aan geldende regelgeving, bepalen hoeveel trechters er nodig zijn en berekenen de diameters van de leidingen. Vervolgens geven

we deze informatie weer door aan de installateur en pas nadat onze informatie is verwerkt kan het werk van start."

"Met de nieuwe ontwikkeling hoeft Geberit er fysiek niet meer tussen te zitten. Hiermee wordt een ontwerp gemaakt, waarna met één druk op de knop de berekening gemaakt wordt. Uiteraard voldoet die berekening aan onze criteria, want anders kunnen wij geen garantie geven. Aandachtspunt hierbij is wel dat wij niet meer direct kunnen zien of een ontwerp voldoet aan de geldende regelgeving, iets waar wij zelf altijd goed naar kijken wanneer we een ontwerp van een klant onder ogen krijgen. Natuurlijk kan een klant ons bij vragen hierover altijd nog raadplegen. We zijn dus nog steeds de spin in het web, maar fysiek niet zichtbaar. Het grote voordeel is dat er schakels uit de ketting in het proces worden gehaald. Dat is pure tijdswinst."

EARLY ADOPTERS

Lenting Techniek BV in het Noord-Hollandse De Goorn is de derde partij die heeft meegewerkt aan deze ontwikkeling. Lenting installeert jaarlijks tientallen sanitaire installaties in bedrijfshallen, kantoorgebouwen en grote utiliteitsprojecten en daarbij is Geberit Pluvia in vrijwel alle gevallen het systeem dat wordt geïnstalleerd om het hemelwaterafvoer af te voeren. Lenting is een van de zogeheten 'early adopters' van BIM: de bedrijven die al jaren het nut inzien van de voordelen van BIM en er graag mee werken. Deze nieuwe ontwikkeling is zelfs door Lenting

in gang gezet, aangezien het bedrijf zo veel mogelijk voordeel wil hebben van BIM. "Als je zoals wij zo veel mogelijk met BIM werkt, dan komen vanzelf de vragen van de modelleurs of onderdelen beter, slimmer en sneller kunnen. En dit was zo'n vraag."

SNELLER EN BETER

Arie van Kranenburg: "Lenting gebruikte al de software van Geberit en zag dat op het ene bureau de berekening van Geberit binnenkwam, terwijl op het andere bureau iemand van Lenting de gegevens aan het inkloppen was. Dat moest sneller en beter kunnen

GEBERIT HOEFT BEREKENING NIET MEER TE MAKEN

en met die vraag kwam Lenting bij ons en bij Geberit. Het is simpel: elke gebruiker van BIM software wil nu eenmaal dat alles zo makkelijk mogelijk gaat en daarin voorziet deze nieuwe ontwikkeling."

TIJDWINST

Voor Herk-Jan Lenting staat dan ook als een paal boven water dat hiermee bij elk project tijdswinst wordt geboekt, ook al is dat niet eenvoudig te duiden. "Het maakt nogal een verschil of je een systeem hebt met vier trechters of met dertig, dat lijkt me logisch." Een ander groot voordeel is, zegt hij, dat er minder kans is op fouten. "Elke keer dat gegevens handmatig van het ene naar het andere

systeem worden overgeheveld, is er het gevaar dat er een fout wordt gemaakt bij de invoer. Dat wordt hiermee voorkomen, want nu gaat het geautomatiseerd. In feite is dit hergebruik van data." Van Kranenburg bevestigt: "Dat klopt helemaal. Sterker nog, hergebruik van data is de kern van BIM. Trouwens, dat is in de traditionele situatie niet anders, alleen werd het toen geen data genoemd. Daar noem je het door alle partners slim gebruikmaken van gegevens."

ONDSCHIEDEND VERMOGEN

De voordelen voor Lenting zijn hiermee duidelijk. Het belang van Arkey Systems is, zegt Van Kranenburg, onderscheidend vermogen. Maar welke specifieke voordelen zitten eraan voor Geberit? Fiege is hier duidelijk over: "Wij ontzorgen hiermee onze relaties en dat zien wij als een belangrijke taak. Als klanten op dit gebied bepaalde wensen bij ons neerleggen, bekijken we altijd of het van toegevoegde waarde is en in dit geval was dat meteen duidelijk."

Lenting voegt toe: "Wij waarderen dit zeer. In mijn beleving is van ons drieën Geberit de partij die er het minst direct voordeel van heeft. Maar de manier waarop Geberit heeft meegewerkt en haar kennis heeft gedeeld, is prijzenswaardig." Van Kranenburg heeft een aanvulling: "Een voordeel voor Geberit op de langere termijn is ook dat vanuit de software meer vraag komt naar Geberit Pluvia, want dit is nu het enige hemelwaterafvoersysteem waarbij het maken van de berekening is geïntegreerd in BIM-software."

ZEER COMPLEX

De drie partijen hebben er jaren aan gewerkt voordat het ei was gelegd. Waarom duurde dat zo lang? Van Kranenburg: "Het was een zeer complexe uitdaging vanwege het feit dat verschillende softwaresystemen aan elkaar moeten worden gekoppeld." Lenting: "Dat is toch het grote probleem met BIM; dat niet iedereen dezelfde taal spreekt en dezelfde bibliotheek hanteert. Er zijn veel verschillende partijen met allemaal een eigen belang, dat is niet normaal. Het zou zo veel makkelijker zijn als dat gestandaardiseerd zou worden. Wat nu nog een specifieke wens van ons is op het gebied van BIM? Dat de installateurs in het veld eenvoudig kunnen zien wat het gebruik van die data nou voor praktische voordelen heeft op de werkvloer. Want het is natuurlijk best raar dat alle tekeningen die in 3D zijn getekend, nu nog worden 'platgeslagen' tot een 2D-werktekening zodat de installateur ermee kan werken."

Informatie

De rekenmodule van Geberit Pluvia in het BIM-model is beschikbaar voor gebruikers van Adomi software. Iedereen die deze software gebruikt, heeft hiervoor een licentie nodig van Geberit om deze tool te ontsluiten.

Meer informatie is te verkrijgen bij Arkey Systems in Houten, e-mail sales@arkey.nl of bij Piet Fiege van Geberit, e-mail piet.fiege@geberit.com.

AGENDA

OFFSHORE ENERGY

Offshore Energy is Europa's grootste evenement op dit gebied waarbij alle onderdelen die hiermee te maken hebben (olie, gas, wind, enzovoort) zijn vertegenwoordigd. Geberit is van de partij.

Datum: 23 en 24 oktober
Locatie: RAI Amsterdam
Website: www.offshore-energy.biz

VAKBEURS KLIMAAT

Alles over een groene-, water- en klimaatbestendige openbare ruimte.

Datum: 8 november
Locatie: Expo, Houten
Website: www.vakbeursklimaat.nl

HBO OFFSHORE SYMPOSIUM

Dit symposium wordt elk jaar georganiseerd door het HBO Offshore Network. Hier komen circa tweehonderd 200 hbo-studenten uit het gehele land en medewerkers van bedrijven uit de offshore en de energiebranche samen.

Datum: 8 november
Locatie: Centre of Expertise Water & Energy en de HZ UAS in Middelburg
Website: www.coe-we.com

METSTRADE SHOW

METSTRADE is het mekka van de scheepvaartindustrie en verreweg de grootste show in zijn soort ter wereld. Geberit en Sphinx zijn van de partij.

Datum: 13 tot en met 15 november
Locatie: RAI Amsterdam
Website: www.metstrade.com

MARGRIET WINTERFAIR

Margriet Winterfair is het grootste winterfeest van Nederland en wordt dit jaar voor de achttiende keer gehouden. Er zijn demonstraties, noviteiten, workshops en heel veel meer. Geberit en Sphinx zijn van de partij.

Datum: 23 t/m 29 november
Locatie: Brabanthallen, Den Bosch
Website: www.margrietwinterfair.nl

MASTERS OF LXRY 2018

Tijdens deze beurs is alleen het beste van het beste goed genoeg.

Datum: 6 t/m 12 december
Locatie: RAI Amsterdam
Website: www.lxry.nl/masters-of-lxry

SEMINAR

Geberit en de NITA (Nederlandse Innovatieve Tegelacademie) organiseren voor de tweede keer een seminar over het waterdicht maken van douchevloeren: de grootste uitdaging van elke specialist.

Datum: 17 januari 2019
Locatie: Geberit Trainingscentrum, Nieuwegein
Website: www.geberit.nl/waterdicht

Vakcursussen Geberit

Geberit stelt haar kennis en kunde ter beschikking aan installateurs, ontwerpers van showrooms, managers en verder iedereen die bij de bouw van installaties in gebouwen betrokken is. Dat gebeurt door middel van eendaagse trainingen over diverse onderwerpen, die worden gehouden in het kenniscentrum van Geberit in Nieuwegein.

Voor de rest van dit jaar is het aanbod vooralsnog als volgt:

- Service sanitair: woensdag 14 november.
- Duurzame sanitaire oplossingen: donderdag 1 november.
- Afvoertechniek Hemelwater: dinsdag 30 oktober.
- Afvoertechniek Vuilwater: donderdag 29 november.
- Montagetechniek PE, vuil- en hemelwater: dinsdag 20 november.
- Legionella Preventie: donderdag 6 december.
- Legionella Praktijk: dinsdag 27 november.
- Maritiem en industrie: geen vaste data. Interesse kunt u aangeven bij uw Geberit accountmanager.

Deelname is gratis.
Aanmelden via www.geberit.nl/cursussen

Foto: Klimaatexpert.nl

De energie van de toekomst is geheel aan de warmtepomp

Slechts te weinig installatiecapaciteit staat succes in de weg

■ DUURZAME ENERGIE

Wanneer woningen in Nederland zouden overgaan op warmtepompen, dan wordt 7,2 miljard kuub aardgas bespaard en wordt 13,5 Mton CO2-uitstoot vermeden (bij 100% groene stroom). Met extra energiebesparende maatregelen kan nog eens 7,5 Mton uitstoot worden vermeden. Er is eigenlijk maar één beer op de weg en dat is de installatiecapaciteit.

Dit staat in het Nationaal Warmtepomp Trendrapport dat is uitgegeven door Dutch New Energy Research, met de medewerking van een groot aantal organisaties en bedrijven en waarvoor deze organisaties zijn bevraagd. Het rapport verschaft inzage in de huidige stand van zaken met betrekking tot de warmtepomp in Nederland. Hieronder een samenvatting:

- In nieuwbouw worden vanaf 2021 alleen nog warmtepompen geplaatst. In de bestaande woningbouw en in de utiliteitsbouw gaan warmtepompen snel gasgestookte verwarming verdringen. Daarbij is sprake van zowel individuele als collectieve toepassingen. De warmtepomp waardeert energie op uit de bodem, buitenlucht of ventilatielucht met rendementen van rond de 400 procent. De ventilatiewarmtepomp met warmteterugwinning haalt zelfs hogere rendementen (uitgedrukt in COP of SCOP).

- Bijna 40 procent (38) van de bedrijven die hebben meegedaan aan het onderzoek, geeft aan dat lucht-waterwarmtepompsystemen het meest verkocht worden, terwijl een kwart aangeeft voornamelijk water-waterwarmtepompsystemen te verkopen.

- Bij de ondernemingen die het meest lucht-waterwarmtepompsystemen verkopen, ligt het gemiddelde vermogen van de systemen meestal tussen de 5-10 kW. Binnen de groep ondernemingen die voornamelijk water-waterwarmtepompsystemen verkopen, geeft 43 procent aan dat het gemiddelde vermogen van de verkochte systemen boven de 20 kW ligt.

- De respondenten verwachten dat al in 2024 net zoveel warmtepompen worden verkocht als cv-ketels. In 2017 werden 20.000 warmtepompen verkocht tegenover 400.000 cv-ketels. De verwachtingen zijn dus hooggespannen, maar niet onrealistisch. Nieuwe wet- en regelgeving, hogere gasprijzen, ambities van de bouwagenda en stimuleringsmaatregelen zullen daar een belangrijke rol in spelen.

- Met het huidige beleid zal naar verwachting de ingezette stijgende groei minimaal tot 2020 doorzetten. Aannemende dat de warmtepomp de dominante techniek is in de nieuwbouw met een marktaandeel van minimaal 60 procent, wordt verwacht dat de installatie van warmtepompen in nieuwbouwwoningen binnen een paar jaar zal groeien naar 30.000 per jaar.

Met momenteel jaarlijks ruim 20.000 warmtepompen versus bijna 400.000 cv-ketels bedraagt de huidige marktpenetratie zo'n 5 procent. Verdere stijging van het marktaandeel vraagt ook om slimme elektriciteitsnetten. Innovaties daarin zullen vanaf 2025 de weg banen voor uitfasering van hybride oplossingen naar 'all-electric' en daarmee volledig duurzaam als de elektriciteit klimaatneutraal zal worden opgewekt. Op basis van deze

verwachtingen wordt een verdere versnelling in de afzet van warmtepompen voorzien in de periode 2025-2030.

- Experts zijn het vaak niet met elkaar eens over het juiste product of de juiste toepassing. En wanneer experts elkaar tegen spreken, werkt dat als een rem op de gehele markt. Mogelijke oplossingen zijn normeringen, wijkgerichte aanpak per gemeente en gebouwgebonden financiering. Maar dit is niet voldoende;

EXPERTS ZIJN HET NIET MET ELKAAR EENS

fabrikanten, distributeurs en installateurs zullen met elkaar in gesprek moeten om kennis, kwaliteit en communicatie te verbeteren.

- Installatiecapaciteit en -kwaliteit zullen naar verwachting de bepalende factoren en misschien zelfs de remmen zijn op de groei. Naast merk-specifieke opleidingen door leveranciers werkt de branche intensief samen met de installatiesector om de onderwijs- en opleidingsinfrastructuur te actualiseren.

CONCLUSIE

De warmtepompsector gaat de komende jaren een spannende fase in waarin er volop mogelijkheden voor groei en ontwikkeling zullen zijn. Maar wel is er een aantal onzekerheden die de prognose kunnen beïnvloeden, zowel in positieve als negatieve zin, en die gemonitord moeten worden om de ontwikkeling van kansen en bedreigingen in kaart te brengen.

Geberit Mapress CuNiFe ideaal voor offshore

SIRON Fire Protection installeert nieuwe sprinklerinstallatie op boorplatform

PROJECT OFFSHORE

Offshore is een tak van sport waarin de eisen aan kwaliteit ongeëvenaard zwaar zijn. Geberit houdt zich hierin prima staande met het Geberit Mapress persleidingsysteem en meer in het bijzonder met het product Mapress CuNiFe (koper-nikkel-ijzer-legering) dat corrosiebestendig is, ook als er zeewater in het spel is. SIRON Fire Protection verving onlangs de sprinklerinstallatie in de bemannings-accommodatie op een gasplatform in de Noord-zee en heeft ervoor gekozen om Geberit Mapress CuNiFe toe te passen. Er zijn meerdere redenen waarom deze keus perfect is. Directeur Antoon Buienhuis licht ze toe en vertelt over de specifieke werkomstandigheden.

principe zijn de leidingen van de blusinstallatie gevuld met zoet water. Dat water wordt opgepompt en middels kleppen worden het zoute en het zoete water gescheiden. Maar door de jaren heen raakt het zoete water steeds meer verzilt, hetgeen reden is om te kiezen voor een corrosiebestendig materiaal dat tegen zout water kan. Dan zijn er meerdere mogelijkheden, waaronder CuNiFe. En daar viel al snel de keus op, vanwege het materiaal, de kwaliteit van de verbindingen en ook vanwege het feit dat we met Geberit weten waar we aan toe zijn. In de offshore heeft Geberit een streepje voor op andere leveranciers omdat men qua logistiek alles goed voor elkaar heeft. Bij de groothandel waar wij mee werken, is er bijvoorbeeld altijd voldoende voorraad."

TITANIUM

Los van deze materiaalkeus voor de leidingen heeft SIRON Fire Protection bij de sprinklers ook het zekere voor het onzekere genomen. In het systeem worden namelijk titanium sprinklers gemonteerd.

Het alternatief voor het persen van leidingen is leidingen lassen, maar dat heeft grote nadelen voor wat betreft de snelheid van werken.

Wordt een leidingsysteem gelast, dan wordt over het algemeen gewerkt met zogenoemde pipespools: stukken van het leidingwerk worden buiten het platform geprefabrd en vervolgens ter plekke aan elkaar gelast. Met Geberit Mapress hoeft dit niet, want allerlei bochten kunnen ter plekke snel en eenvoudig worden gemonteerd.

Er dient rekening te worden gehouden met het levens- en vooral slaapritme van de manschappen.

Elk boorplatform is zo compact mogelijk gebouwd. Dit betekent onder meer dat de slaapruijntes - bedspace is de vakterm - voor de mensen die op het platform werken, optimaal zijn ingedeeld en

De CuNiFe leidingen van Geberit Mapress boven het plafond.

bezet. Er is één verblijfsruimte voor twee man, die afwisselend zeven dagen per week 12 uur per dag werken. In de resterende twaalf uur moet er in alle rust kunnen worden geslapen. "Groot onderhoud aan, in dit geval, de sprinklerinstallatie, moet daarom in zo'n kort mogelijke tijd worden afgerond en het is van cruciaal belang dat de mensen die op het platform werken er geen last van hebben. Wij passen ons aan het platform aan en niet andersom, dat is het onwrikbare uitgangspunt. De mensen op het platform

Er wordt veel in onmogelijke situaties gewerkt.

De werkzaamheden worden veelal in kleine hoekjes en in elk geval stevast boven het plafond uitgevoerd. Dan is licht gereedschap wel zo fijn. Geberit Mapress is dan een gelukkige keuze.

Vanwege veiligheidseisen mag de sprinklerinstallatie nooit worden uitgeschakeld.

Het nieuwe sprinklersysteem is aangelegd naast het oude systeem en pas nadat het complete systeem was afgeperst, is het oude systeem verwijderd. "Het systeem mag namelijk geen moment 'offline' zijn. Ook dat is een harde eis", zegt Buienhuis.

De installateurs die het systeem aanleggen, draaien mee met het wisselrooster op het booreiland en moeten zo efficiënt mogelijk kunnen werken.

Namens SIRON Fire Protection werkten twee man op het platform die meedraiden met het roulerschema. Dat betekent een schema van twee weken op, twee weken af en tijdens de veertien dagen op, wordt elke dag twaalf uur gewerkt en twaalf uur gerust. In totaal werkten er op deze manier vier mensen van SIRON aan dit project. Buienhuis: "Normaal gesproken vallen werkzaamheden als deze onder groot onderhoud. Dan wordt een platform enige tijd stilgelegd om alle werkzaamheden die nodig zijn uit te voeren. Maar hier hoefde het systeem niet te worden platgelegd en dat is een groot voordeel voor een oliemaatschappij, want dan heeft deze geen productieverlies."

WERK VINDT BOVEN HET PLAFOND PLAATS

De extreme omstandigheden op een offshore platform trekken een zware wissel op het materiaal. Corrosiebestendigheid van gebruikte materialen en voldoende voorraad daarvan zijn een voorwaarde.

Een boorplatform op open zee heeft het 365 dagen per jaar bijzonder zwaar te verduren, met name door de invloed van zeewater. Zout water pleegt nu eenmaal een enorme aanslag op alle materialen. "Na ruim 20 jaar is de grens van de materialen van de installatietechniek wel zo ongeveer bereikt en moet alles worden vervangen", legt Antoon Buienhuis uit.

RVS

De oorspronkelijke leidingen op het platform zijn van rvs, maar dat materiaal voldoet niet meer aan de huidige eisen van veiligheid. Daarom is gezocht naar een ander materiaal. Buienhuis: "In

De leidingen zijn afgetekend.

'GEREEDSCHAP MAAKT NAUWELIJKS GELUID'

merken dat we er zijn, maar ze hebben er geen last van." Snelheid van werken is derhalve vereiste en dan zit je met een perssysteem als Geberit Mapress goed.

Wanneer de werklieden slapen, mogen ze niet worden gestoord door geluiden ten gevolge van installatiewerkzaamheden.

Het gereedschap waarmee Mapress wordt geperst, maakt nauwelijks geluid en dat is in dit opzicht een groot voordeel. Buienhuis: "Maar dan nog vereist het een strakke planning, want wij moeten nadrukkelijk rekening houden met de slaaptijden van de mensen. In de praktijk betekent het dat we in de ene hut de leidingen kunnen aanleggen en daarna naar een hut verderop gaan. Pas wanneer het uitkomt, worden de leidingen aan elkaar gekoppeld."

On- en offshore

SIRON Fire Protection is twaalf jaar geleden opgericht door Antoon Buienhuis. SIRON werkt zowel on- als offshore. Onshore is het leverancier van sprinklers, sprinkler gerelateerde materialen en brandbeveiligingsinstallaties voor complexe, brandgevaarlijke situaties. Offshore is SIRON niet slechts leverancier van brandbeveiligingsmaterialen, maar dan worden ook het onderhoud en eventuele vervanging 'geleverd'. Buienhuis: "Onshore zijn er veel installateurs die sprinklerinstallaties installeren. Daar hebben onze gespecialiseerde mensen geen toegevoegde waarde. Maar offshore wel en zo kunnen wij daar het hele pakket aanbieden."

zehnder
always the
best climate

HANDDOEKRADIATOREN

LOOKING GOOD

**GRATIS
KLEUR**

ZEHNDER KLEURT HET NAJAAR

Gratis kleur op vele Zehnder Design Handdoekradiatoren in de maanden oktober, november en december 2018.

www.zehnder.nl

Voor innovatie moet je bij de industrie in de Randstad zijn

Industrie neemt 57 procent R&D-uitgaven voor zijn rekening

■ INNOVATIE

Voor innovatie moet je in de Randstad zijn. In Noord- en Zuid-Holland is het innovatievermogen het hoogst en in Drenthe, Friesland en Zeeland het laagst. Noord-Brabant doet nog aardig mee, maar dat is vooral te danken aan de rond Eindhoven geconcentreerde industriële ondernemingen en kennisinstellingen. Een kwart van de ondernemers geeft aan dat de eigen investeringen in innovatie vanwege de krapte op de arbeidsmarkt de komende jaren zullen toenemen.

Dit blijkt uit de ING Innovatie Index die recent is verschenen. De scores op de innovatie-index laten een vierdeling in het innovatievermogen zien. De Randstad-provincies zijn koploper. De werkzame beroepsbevolking is hier het jongst en het hoogst opgeleid. Noord-Brabant en Groningen zijn subtoppers, oostelijk Nederland vormt de middenmoot en Drenthe, Friesland en Zeeland sluiten de rij.

57 PROCENT

De industrie is verantwoordelijk voor 57 procent van de research & development-uitgaven (R&D) door bedrijven. De snel groeiende hightechmaakindustrie is de belangrijkste bron van innovatie. De vraag is in hoeverre investeringen in innovatie de gevolgen ondervinden van de spanning op de arbeidsmarkt. In elf van de twaalf provincies is voor technische beroepen al sprake van een krappe of zeer krappe arbeidsmarkt.

KRAPTE

De toenemende krapte op de arbeidsmarkt gaat op korte termijn nog niet ten koste van investeringen in innovatie. Uit een ondernemersenquête van ING blijkt dat een kwart van de ondernemers aangeeft dat de eigen investeringen in innovatie de komende jaren toenemen om efficiënter te kunnen werken. Ook meer samenwerking met andere bedrijven en kennisinstellingen om te blijven innoveren wordt als actiepunt genoemd.

Foto: Pixabay

'Olieprijs blijft stijgen'

■ OLIEPRIJZEN

Er is grote druk op de OPEC-landen om de olieproductie te verhogen aangezien de wereldwijde vraag naar olie blijft toenemen. Toch voelt de OPEC zich niet geroepen de productie verder te verhogen.

Dit schrijft econoom en 'olie-specialist' Hans van Cleef op de website Insights van ABN AMRO. De ABN AMRO olieprijsraming gaat uit van een prijs van USD 85-95/vat in de eerste helft van 2019.

Het Internationaal Energieagentschap (IEA) verzocht onlangs de OPEC en andere grote olieproducenten om meer olie te produceren, schrijft Van Cleef. Het IEA wijst onder andere op de negatieve effecten voor de mondiale economie, indien olieprijsen te ver en te lang blijven oplopen. De OPEC denkt dat de totale mondiale vraag naar olie zal uitkomen op ruim 100 miljoen vaten per dag in 2019, maar desondanks is de OPEC niet genegen de productie verder te verhogen aangezien de prijs op een comfortabel niveau ligt.

IRAN

De olieprijs steeg de afgelopen tijd als gevolg van verwachtingen ten aanzien van de negatieve gevolgen van de Amerikaanse sancties tegen Iran. Hoewel de sancties pas op 4 november ingaan, is dit nu al merkbaar. Hier tegenover staan prijsopdrijvende effecten. De vraag naar olie blijft vooralsnog solide en zal naar verwachting in 2019 ook blijven stijgen, hetzij in een iets lager tempo, is de conclusie.

Bron: Insights, ABN AMRO

Foto: Pixabay

Niet één maar drie auto's zijn International Van of the Year 2019

Citroën Berlingo, Opel Combo en Peugeot Partner in de prijzen

BESTELAUTO

De Groupe PSA (Peugeot, Citroën en Opel) heeft de felbegeerde Van of the Year Award 2019 in ontvangst genomen voor de nieuwe bestelauto's Citroën Berlingo, Opel Combo en Peugeot Partner.

De International Van of the Year jury bestaat uit 25 vooraanstaande Europese bedrijfsjournalisten die jaarlijks de beste nieuwe bestelauto kiezen. Voor 2019 stemden zij op de Citroën Berlingo, Opel Combo en Peugeot Partner. Het trio vormde samen één genomineerde en kreeg 127 punten van de jury. Dat is een ruime voorsprong op de nieuwe Mercedes-Benz Sprinter. De Ford Transit Connect finishte als derde, voor de Renault Master Z.E. en de Ford Transit Courier.

VERSCHILLEND LOGO

De nieuwe kleine bestelauto's van PSA zijn de eerste vruchten van samenwerking tussen de merken Peugeot, Citroën en Opel. Of althans, Peugeot en Citroën behoorden al tot PSA en Opel zit er sinds kort ook bij. De drie auto's hebben een andere naam en een andere

propositie, maar alleen op de plekken waar het logo zit, zie je het verschil. Verder is het een volstrekt eenenige drielinge.

TWEE LENGTEMATEN

Het nieuwe trio is verkrijgbaar in twee lengtematen (4,40 m en 4,75 m), die onderling verschillen in wielbasis. De hoogte bedraagt 1,80 m voor de standaardversie en 1,85 m voor de verlengde versie. De korte versie (lengte 4,40 meter) heeft een wielbasis van 2.785 mm, een laadvermogen van maximaal 1.000 kg en een laadruimte van 3,3 tot 3,8 m³. De 4,75 meter lange XL-variant heeft een wielbasis van 2.975 mm en een laadruimte van maximaal 4,4 m³, waarin voorwerpen met een lengte van 3.440 mm zijn te vervoeren. De Berlingo, Combo en Partner hebben bovendien een luik in het tussenschot waarmee laadlengte wordt gewonnen.

Tussen de wielkasten passen europallets en zelfs in de korte versie is volgens PSA plek voor twee van die dragers. Het laadvermogen bedraagt zeggend 1000 kg voor de standaard (korte) versie en 950 kg voor de XL-versie. Als aanhangergewicht geldt een maximum van 1500 kg, afhankelijk van de motor.

DIESELMOTOR

Voor zakelijk verkeer is de 1.5 BlueHDi dieselmotor de meest voor de hand liggende keus. Deze is er met 75 pk, 100 pk en een 100 pk met Start&Stopsysteem.

MODERNE UITRUSTING

Het PSA-trio is modern uitgerust, want er zijn maar liefst 20 rijhulpsystemen en vier connectiviteitstechnologieën. Innovatief is een overbeladingscontrole, waar de drie merken allemaal een eigen naam aan geven. Dit systeem weegt door middel van sensors het gewicht dat aan boord is zodra de motor wordt gestart. De bestuurder kan ook met een druk op een knop een meting van de druk op de assen laten doen.

DODE HOEK

Ook een digitale achteruitkijkspiegel is onderscheidend en een camera in de buitenspiegel aan de rechterkant maakt de 'dode

hoek' zichtbaar voor de bestuurder. Andere technische ondersteuningssystemen voor de bestuurder zijn Adaptive Cruise Control met stop&go, Active Safety Brake, Forward Collision Alert, Lane Keep Assist, Hill Descent Control, Intelligent Speed Adaptation, Automatic Cruise Control, Driver Drowsiness Alert en Speed Sign Recognition.

INFOTAINMENT

En er is ook een uitgebreid infotainmentsysteem aan boord. De met Apple CarPlay en Android Auto compatibele Multimedia Radio- en Multimedia Navi Systemen zijn eenvoudig te bedienen via het prominente en makkelijk afleesbare 8-inch kleurentouchscreen.

Het interieur van (in dit geval de Berlingo) is super modern.

Einde wirwar milieuzones

MILIEUZONE

Handhaven in een milieuzone is geen plicht van een gemeente, maar als dat wél gebeurt, dan is er na 2020 alleen nog keuze uit een mild of streng beleid.

Dit heeft staatssecretaris Van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat besloten. Ze was daartoe aangespoord door de ANWB, die meent dat automobilisten dreigen te verdwalen in het woud van milieuzones. Enig beleid in deze is ook wel handig, want het is een ratjetoe. Een overzicht van alle drie tot nu ingevoerde milieuzones maakt dat duidelijk.

AMSTERDAM

Geldt voor alle brommers en scooters van voor 1 januari 2011, tweetakt en viertakt.

UTRECHT

Geldt voor dieselauto's van voor 1 januari 2001. Vanaf 2020 alleen nog elektrische brommers en scooters welkom in de milieuzone.

ROTTERDAM

Geldt tot 1 januari 2020 voor dieselauto's van voor 1 januari 2001. Wordt daarna opgeheven. Er worden geen boetes meer verstuurd voor benzineauto's van voor 1992 die de zone injrijden.

In Arnhem, Maastricht, Leiden en Nijmegen komt ook een milieuzone.

3,4 procent automobilisten in Nederland onder invloed drugs of medicijnen

VERKEERSVEILIGHEID

Uit onderzoek blijkt dat ongeveer 4 procent van de automobilisten in Europa met drugs en/of geneesmiddelen in zijn lichaam aan het verkeer deelneemt. In Nederland ligt dit aandeel met 3,4 procent lager, waarbij circa 2,8 procent van de autobestuurders sporen van drugs en 0,6 procent sporen van geneesmiddelen in het lichaam had.

Het middelengebruik is het hoogst onder jonge mannelijke automobilisten. Het blijkt dat alcohol en cannabis (hasj en wiet) verreweg het meest in het Nederlandse verkeer voorkomen, gevolgd door cocaïne en benzodiazepines (slaap- en kalmeringsmiddelen).

Dit blijkt uit een overzicht van de Stichting Wetenschappelijk

Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV). Hoeveel slachtoffers er precies door drugsgebruik in het verkeer vallen is onbekend. Uit

een ziekenhuisstudie bleek dat ongeveer 10 procent van de ernstig gewonde autobestuurders positief was voor drugs.

GEBERIT PROAPP

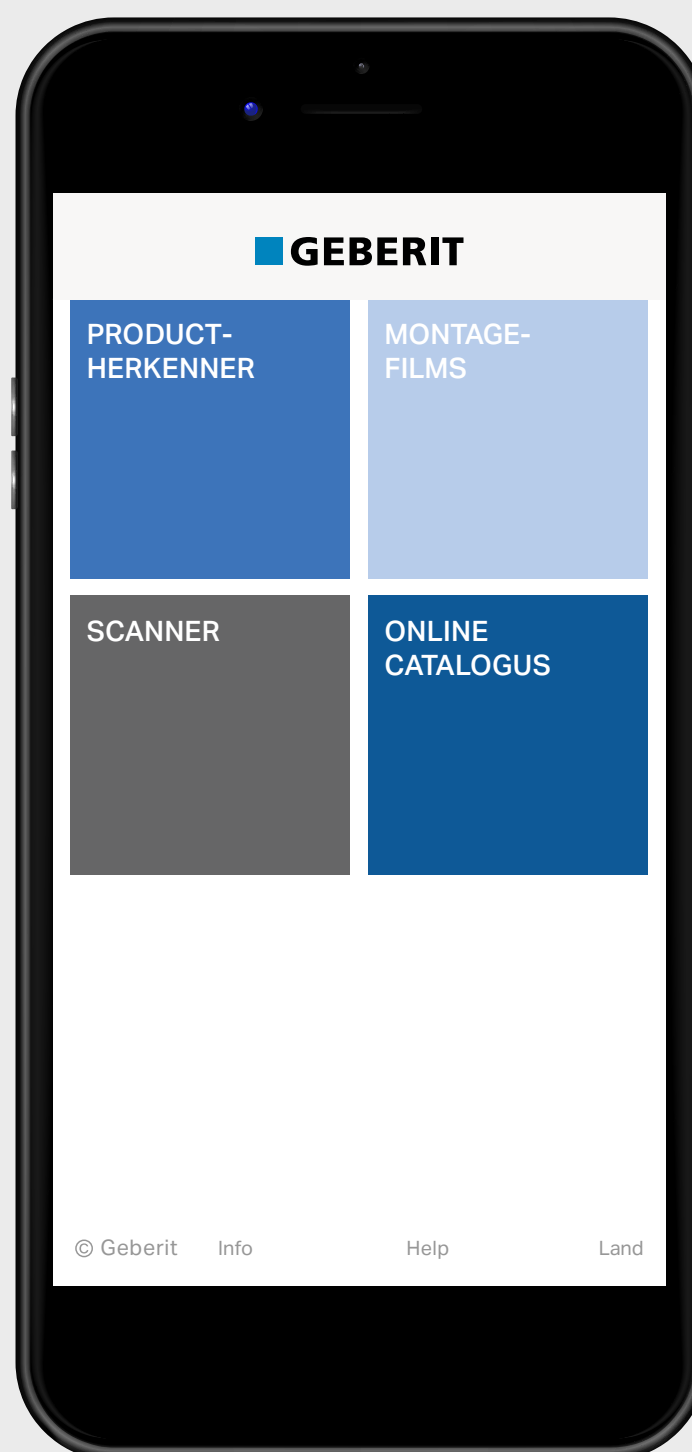
EEN ASSISTENT OP ZAKFORMAAT SLIM BEKEKEN

**KNOW
HOW
INSTALLED**

WINACTIE

Win een super sterke
Geberit smartphone case

www.geberit.nl/proapp

Met Geberit ProApp heeft u altijd alle informatie op zak. Van montagevideo's en de complete online catalogus, tot aan onze barcodescanner en productherkenner waarmee u de juiste onderdelen voor onderhoud en reparatie achterhaalt. Download hem nu en ontvang een super sterke smartphone case! Op=op, dus ga naar onze site.

www.geberit.nl/proapp